

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1996-1997

13 juni 1997

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

– van de heren Leonard Quintelier en Jef Van Looy –

betreffende de financiering van het milieubeleid

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

– van de heren Jos Geysels en Johan Malcorps –

betreffende de financiering van het milieubeleid

VERSLAG

**namens de Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud
uitgebracht door de heer Bruno Tobback**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Dirk Van Mechelen.

Vaste leden : de heren Georges Beerden , Peter Desmet, Hugo Marsoul, Leonard Quintelier, Jef Van Looy ;
mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht, de heren Arnold Van Aperen, Dirk Van Mechelen ;
de heren Freddy De Vilder, Jacky Maes, Bruno Tobback ;
mevrouw Gerda Raskin ;
de heer Johan Malcorps.

Plaatsvervangers :

de heren Jos De Meyer, Johan De Roo, mevrouw Veerle Heeren, de heren Erik Matthijs, John Taylor ;
mevrouw Yolande Avontroodt, de heren Marino Keulen, Patrick Lachaert ;
de heren Carlos Lisabeth, Steve Stevaert, Jacques Timmermans ;
de heren Wilfried Aers, Pieter Huybrechts ;
de heer Johan Sauwens ;
mevrouw Vera Dua.

Zie :

667 (1996-1997)

- Nr. 1 : Voorstel van resolutie
- Nrs. 2 en 3 : Amendementen
- Nr. 4 : Verslag over hoorzitting

331 (1995-1996)

- Nr. 1 : Voorstel van resolutie
- Nrs. 2 en 3 : Amendementen
- Nr. 4 : Verslag over hoorzitting

INHOUD

	Blz.
I. Bespreking van het voorstel van resolutie van de heren Jos Geysels en Johan Malcorps betreffende de financiering van het milieubeleid (Stuk 331 (1995-1996) – Nr. 1).	4
1. Inleidende uiteenzetting door een indiener van het voorstel van resolutie	4
2. Algemene bespreking	5
3. Procedure	6
II. Bespreking van het voorstel van resolutie van de heren Leonard Quintelier en Jef Van Looy betreffende de financiering van het milieubeleid (Stuk 667 (1996-1997) – Nr. 1)	6
1. Inleidende uiteenzetting door een indiener van het voorstel van resolutie	6
2. Algemene bespreking	7
3. Amendering van de tekst	9
III. Eindstemming	18
Tekst aangenomen door de Commissie	19

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud besprak het voorstel van resolutie van de heren Leonard Quintelier en Jef Van Looy betreffende de financiering van het milieubeleid (Stuk 667 (1996-1997) – Nr.1) op 21 mei en 4 juni 1997.

Het voorstel van resolutie werd behandeld in samenhang met het eerder ingediende voorstel van resolutie van de heren Jos Geysels en Johan Malcorps betreffende de financiering van het milieubeleid (Stuk 331 (1995-1996) – Nr. 1), dat reeds op 24 oktober 1996 en 15 mei 1997 werd besproken.

Het voorstel van resolutie van de heren Jos Geysels en Johan Malcorps werd ingetrokken na de goedkeuring van het voorstel van resolutie van de heren Leonard Quintelier en Jef Van Looy op 4 juni 1997.

Beide voorstellen van resolutie kunnen als een logisch gevolg op de werkzaamheden van de commissie tijdens dit en het vorige zittingsjaar worden gezien. Tijdens de bespreking van de begroting 1996, in november 1995, werd in de commissie reeds een debat over de milieuheffingen en hun aandeel in de financiering van het milieubeleid aangekondigd. Dit debat werd een eerste maal gevoerd in maart 1996, naar aanleiding van de bespreking van de beleidsbrief van de minister. Ter voorbereiding organiseerde de commissie in februari en maart 1996 een reeks hoorzittingen met diverse personen en instellingen betrokken bij het Vlaamse milieubeleid. Daarbij werd onder meer aandacht besteed aan een onderzoek van het secretariaat van de SERV over de financiering van het milieubeleid in Vlaanderen en een verslag van de Vlaamse Milieumaatschappij over de evaluatie en de aanpassing van de afvalwaterheffingen (zie Stuk 166 (1995-1996) – Nrs. 1 tot 3).

De problematiek van de financiering van het milieubeleid kwam opnieuw ter sprake in het advies dat de commissie in juli 1996 uitbracht in het kader van het openbaar onderzoek over het ontwerp van gewestelijk milieubeleidsplan 1997-2001 (Stuk 399 (1995-1996) – Nr.1).

Op 26 maart 1997 vond in de commissie een hoorzitting plaats met de heer Chris Coeck over het milieuheffingenbeleid in Vlaanderen (Stuk 667 (1996-1997) – Nr. 5).

I. BESPREKING VAN HET VOORSTEL VAN RESOLUTIE VAN DE HEREN JOS GEYSELS EN JOHAN MALCORPS BETREFFENDE DE FINANCIERING VAN HET MILIEUBELEID (Stuk 331 (1995-1996) – Nr. 1)

1. INLEIDENDE UITEENZETTING DOOR EEN INDIENER VAN HET VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Op 24 oktober 1996 geeft de heer Johan Malcorps toelichting bij het voorstel van resolutie.

Het lid stelt dat in een recent rapport van de SERV over de inkomsten en uitgaven van het Vlaamse milieubeleid opnieuw een sterke stijging van de milieu-uitgaven wordt vastgesteld. De uitgaven nemen toe van ongeveer 7 miljard frank in 1989 tot meer dan 22,7 miljard frank in 1996. Het aandeel van de sector leefmilieu, groen en natuurbehoud in de Vlaamse uitgavenbegroting is opgelopen van minder dan 2 percent in 1989 tot 4,5 percent in 1996. Daarmee is deze sector de op één na sterkste groeier in Vlaanderen in de periode 1989-1996, na algemene zaken en financiën. Voor de nabije toekomst wordt een verdere stijging van het uitgaven-niveau verwacht, namelijk tot 28,6 miljard frank in 2001.¹

De heer Malcorps stelt dat veel geld uitgeven aan het leefmilieu niet noodzakelijk gelijk staat aan het voeren van een goed milieubeleid. Het kan ook betekenen dat te weinig aan preventie wordt gedaan. Volgens het lid zal de milieurekening onbetaalbaar worden als niet radicaal wordt gekozen voor een preventief beleid, dat erop gericht is vervuiling zoveel mogelijk te voorkomen. De huidige generaties dragen een zware verantwoordelijkheid voor de ecologische schuldenberg en het zou niet billijk zijn om die erfenis over te dragen naar toekomstige generaties.

Uit het rapport van de SERV blijkt volgens de heer Malcorps verder dat er geen duidelijke beleidsvisie bestaat over de manier waarop het Mina-fonds wordt gefinancierd. Het uitgangspunt bij de begrotingsopmaak 1995 bijvoorbeeld was dat het toenmalige dekkingspercentage, de verhouding dotatie/uitgaven, behouden zou blijven. Op die manier werd naast de verdere verhoging van de

¹ Rapport over de inkomsten en uitgaven van het Vlaamse milieubeleid. Situatie aangepaste begroting 1996 en prognose 1997-2001. SERV, 11 oktober 1996, blz. 4.

bijdrage uit de algemene middelen ook een verhoging van de inkomsten uit de milieuheffingen gerealiseerd. In 1996 was het financieringscriterium dat de toename van de dotatie aan het Mina-fonds zou worden begrensd tot de groeivoet van de globale Vlaamse uitgavenbegroting. Bij de opmaak van de begroting 1997 is dit criterium blijkbaar opnieuw verlaten, zonder dat expliciet een nieuw criterium is vooropgesteld. Ook de Mina-Raad spreekt in haar advies bij de begroting 1997 van een ad hoc beleid.

Het SERV-rapport bevat ook enkele toekomstscenario's. Een eerste scenario stelt ongewijzigde milieuheffingen voorop. De globale inspanning van de algemene uitgavenbegroting zou in dit scenario oplopen tot 16,6 miljard frank in 2001 tegenover 4,7 miljard frank in 1996. Een tweede scenario vertrekt van het financieringscriterium dat in 1996 werd gebruikt voor de bepaling van de dotatie aan het Mina-fonds : de dotatie wordt begrensd tot het groeipercentage van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap. De milieuheffingen zouden dan in 2001 22,4 miljard frank moeten opbrengen, tegenover 12,6 miljard in 1996.

De conclusie is volgens de heer Johan Malcorps dat optimisme over de toekomstige vrije ruimte op de algemene middelenbegroting misplaatst is. Het gaat niet op dat enerzijds voor afcantiemen wordt gepleit en dat anderzijds de milieuheffingen fors zouden toenemen. Een drastische beperking van de milieu-uitgaven acht het lid evenmin denkbaar. Een andere mogelijkheid is dat er een grotere bijdrage uit de algemene middelen komt : daarmee zou worden ingegaan tegen de huidige trend van debudgettering van het milieubeleid.

Het staat volgens de spreker alleszins vast dat er behoefte is aan een langetermijnvisie inzake de financiering van het milieubeleid. Hij verwijst in dit verband naar de hoorzittingen over de financiering van het milieubeleid die tijdens het vorige zittingsjaar plaatsvonden en naar het unanieme advies dat de commissie in juli 1996 uitbracht over het ontwerp van milieubeleidsplan (MINA-plan 2). In dit laatste wordt onder meer gepleit voor continuïteit, doorzichtigheid en voorzienbaarheid van het milieubeleid. Dit houdt in dat de heffingen niet meer voortdurend worden gewijzigd en dat rechtszekerheid wordt geboden. Daartoe is volgens de commissie een planmatige aanpak van het beleid vereist, gebaseerd op een vooraf bepaalde tijdshorizon. Verder wordt in het advies van de commissie gepleit voor een zo consequent mogelijke toepassing van het beginsel de vervuiler betaalt.

Met het voorstel voor de resolutie willen de indieners aan aantal van deze principes verder uitwerken en de regering vragen om voor de begrotingsbespreking 1998 een nieuw model voor de financiering van het Vlaamse milieubeleid voor te leggen.

De uitgangspunten van dit model worden in het voorstel van resolutie opgenomen. Het algemeen gedeelte pleit voor het behoud van het instrument van de regulerende milieuheffingen. Die regulerende heffingen mogen zo weinig mogelijk met aspecten van een financieringsheffing worden vermengd.

In dit verband vraagt de heer Johan Malcorps zich af of het Mina-fonds, dat voor een groot deel wordt gespijsd door financierende heffingen, wel als apart fonds voor de milieu-uitgaven moet blijven bestaan. Het grootste gedeelte van die uitgaven, en zeker alle kosten verbonden aan de administratie, zou uit de algemene middelen kunnen worden gefinancierd. Het lijkt volgens het lid daarentegen wel logisch dat de opbrengsten van de regulerende heffingen worden afgezonderd en een specifieke bestemming krijgen, bijvoorbeeld het aanmoedigen van vormen van productreconversie bij de beoogde doelgroepen.

Anderzijds moet worden vastgesteld dat het instrument van de milieuheffingen altijd een beperkt instrument zal blijven, dat alleen kan werken binnen het kader van een duidelijke regelgeving en eenduidige ecologische doelstellingen. Heffingen kunnen geen normen vervangen.

De heer Malcorps overloopt verder de concrete uitgangspunten met betrekking tot water, vast afval en restvervuiling en verwijst daarbij naar de tekst van het voorstel van resolutie.

2. ALGEMENE BESPREKING

De heer Dirk Van Mechelen, voorzitter, verwijst op zijn beurt naar de hoorzittingen van februari en maart 1996 en naar het advies van de commissie over het ontwerp van MINA-plan 2. Het goedkeuren van een voorstel van resolutie betreffende de financiering van het milieubeleid, waarin een aantal aanbevelingen voor de regering worden opgenomen, kan als een logische stap in de commissiewerkzaamheden worden gezien. Centraal in de problematiek van de financiering staat volgens de voorzitter de noodzaak aan zekerheid en voorspelbaarheid en dus aan een planning op meerdere jaren en zelfs decennia. De resolutie kan een aanleiding zijn voor het parlement en de fracties om

terzake zo duidelijk mogelijke standpunten in te nemen.

De heer Leonard Quintelier verwijst eveneens naar het unanieme advies van de commissie over het ontwerp van MINA-plan 2. Hij beveelt aan om het hoofdstuk over financiering van dit advies als uitgangspunt voor de verdere discussie te nemen.

Mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht en de heren Leonard Quintelier, Bruno Tobback en Frans Wymeersch stellen dat hun fracties bereid zijn om mee te werken aan een voorstel van resolutie over de financiering van het milieubeleid.

De heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, verwelkomt de idee van een resolutie over de financiering van het milieubeleid. De minister laat wel opmerken dat de denkpiste om de financieringsheffingen in de algemene middelen op te nemen voor discussie vatbaar is. Het betalen van het gros van de milieu-uitgaven vanuit de algemene middelen zou tot gevolg kunnen hebben dat de greep die men nu – via het Mina-fonds – op de milieu-investeringen heeft, vermindert. De herkomst van de middelen is in principe immers geen criterium voor de besteding ervan, zoals het universaliteitsbeginsel van de begroting stelt.

De minister stelt verder dat sinds enkele jaren een poging wordt gedaan om de verhouding tussen de dotatie uit de algemene middelen en de heffingen onder controle te houden. Voor de aanpassing van de afvalwaterheffingen wordt gewacht op een nieuwe nota van de Vlaamse Milieumaatschappij, waarin de vuilvrachten van de diverse categorieën vervuilers volgens wetenschappelijke methodes worden geanalyseerd.

3. PROCEDURE

Omdat de bespreking van de begroting 1997 voorrang krijgt, wordt de behandeling van het voorstel van resolutie opgeschort.

Op 12 maart 1997 vergadert een informele werkgroep met vertegenwoordigers van elke fractie over het voorstel van resolutie.

Op 15 en 21 mei 1997 wordt de bespreking van het voorstel van resolutie hervat. Mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht en de heer Dirk Van Mechelen dienen amendementen in op het voorstel van resolutie van de heren Jos Geysels en Johan Malcorps,

evenals mevrouw Gerda Raskin en de heren Frans Wymeersch en Frank Creyelman (Stuk 331 (1995-1996) – Nrs. 2 en 3).

De heren Leonard Quintelier en Jef Van Looy dienen op 21 mei 1997 een nieuw voorstel van resolutie betreffende de financiering van het milieubeleid in (Stuk 667 (1996-1997) – Nr.1).

Na een discussie over de procedure beslist de commissie om het voorstel van de heren Leonard Quintelier en Jef Van Looy voorlopig als uitgangspunt voor de verdere bespreking te nemen.

Na de goedkeuring van dit voorstel van resolutie op 4 juni 1997, verklaart de heer Johan Malcorps dat het voorstel van resolutie dat hij samen met de heer Jos Geysels indiende, wordt ingetrokken.

II. BESPREKING VAN HET VOORSTEL VAN RESOLUTIE VAN DE HEREN LEONARD QUINTELIER EN JEF VAN LOOY BETREFFENDE DE FINANCIERING VAN HET MILIEUBELEID (Stuk 667 (1996-1997) – Nr. 1)

1. INLEIDENDE UITEENZETTING DOOR EEN INDIENER VAN HET VOORSTEL VAN RESOLUTIE

De heer Leonard Quintelier geeft op 21 mei 1997 toelichting bij het nieuwe voorstel van resolutie.

Zijn fractie wil in eerste instantie vertrekken van het advies dat de commissie uitbracht over het ontwerp van milieubeleidsplan 1997-2001. In het definitieve milieubeleidsplan wordt volgens de spreker in belangrijke mate rekening gehouden met dit advies. Zo wordt in het plan een afzonderlijk deel gewijd aan de kosten en financiering en worden een aantal aanbevelingen van de commissie overgenomen.

In het voorstel van resolutie wordt aan de regering gevraagd om het resultaat van actie 163 van het milieubeleidsplan – het uitwerken van een langetermijnvisie inzake de financiering van het milieubeleid – in ieder geval voor de bespreking van de begroting 1999 voor te leggen. Bij de opstelling ervan moet rekening worden gehouden met de uitgangspunten die in het advies van de Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud werden opgenomen, en met de vaststellingen in het definitieve milieubeleidsplan.

De heer Quintelier zet verder de principes uiteen die in het voorstel van resolutie voor de totstandkoming van de langetermijnvisie worden vooropgesteld. Gelet op de nood van burgers en bedrijven aan zekerheid en aan voorspelbaarheid van de verschuldigde milieuheffingen, zoals die ook uit wetenschappelijke studies naar voren komt, en gelet op de belangrijke wijzigingen die de laatste drie jaren reeds werden doorgevoerd, is het volgens de indieners aangewezen de totale druk van de milieuheffingen constant te houden tot het jaar 2000.

Dit betekent niet dat er geen kleine aanpassingen en verfijningen mogen worden aangebracht, bijvoorbeeld op basis van de studie over de afvalwaterheffingen die momenteel door de Vlaamse Milieumaatschappij wordt uitgevoerd. Het mag daarbij echter niet gaan om belangrijke verhogingen van de heffingen voor alle categorieën van heffingsplichtigen met een duidelijke budgettaire bedoeling. De eventuele verhogingen vanaf het jaar 2000 moeten kaderen in de uitgewerkte langetermijnvisie op de financiering van het milieubeleid en moeten ook rekening houden met de nood aan zekerheid en voorspelbaarheid.

De milieuheffingen zijn gebaseerd op het principe de vervuiler betaalt. De uitgaven die uit deze inkomsten worden betaald, moeten volgens de indieners dan ook bij voorkeur en grotendeels een band hebben met de aanpak van de vervuiling waarvoor de heffingen worden opgelegd. In elk geval kan het niet dat met de heffingen uitgaven worden gedekt die tot de algemene overheidsuitgaven van beleidsvoorbereiding en controle behoren. Daarom moet er een uitzuivering van het Mina-fonds gebeuren, waarbij met name de financiering van de Vlaamse Openbare Instellingen duidelijk vanuit de algemene middelen komt. In dezelfde logica moeten alle uitgaven die momenteel via het Mina-fonds worden gefinancierd aan een onderzoek worden onderworpen, waarbij het duidelijk is dat het aandeel van de algemene middelen sterk moet toenemen. De uitgaven voor natuurbehoud moeten vanuit de algemene middelen gebeuren en bovendien aan een vast groeiritme worden gekoppeld. Analooq kunnen de vergoedingen in het mestactieplan geen aanleiding geven tot een verhoging van de milieuheffingen.

Tenslotte wordt in de tekst van het voorstel van resolutie gesteld dat het principe de vervuiler betaalt niet betekent dat alle kosten via de heffingen worden verhaald. De heffingen mogen niet worden opgedreven om de historische achterstand in te halen. Toegepast op de afvalwaterzuivering

zou dit betekenen dat de kosten van exploitatie en onderhoud van de waterzuiveringsinstallaties worden gedekt door de heffingen. De kosten van het versneld inhalen van de achterstand op het vlak van de waterzuiveringsinfrastructuur, met name de afbetalingen op de zeer korte termijn van 15 jaar, zouden uit de algemene middelen moeten worden gefinancierd.

De historische en niet-toewijsbare bodemverontreiniging vormt een zware last van het verleden, die niet op de bestaande heffingen kan worden verhaald. De indieners van het voorstel van resolutie menen dat moet worden nagegaan of voor deze uitgaven geen apart fonds met aangepaste financiering kan worden opgericht.

2. ALGEMENE BESPREKING

De heer Dirk Van Mechelen, voorzitter, stelt dat de fundamentele vraag blijft hoe de milieu-investeringen betaald kunnen worden. Wordt uitgegaan van een ongewijzigd beleid of komt er een versnelling in de sanering van het leefmilieu? Wordt een vaste verhouding gehanteerd bij de verdere ontwikkeling van de dotatie uit de algemene middelen en de heffingen? Worden de heffingen bevroren en stijgt de dotatie? Wat de heffingen betreft, is er verder de keuze tussen regulerende en financierende heffingen en is er de discussie over het relatieve aandeel van gezinnen en bedrijven. Het Vlaams Parlement zou wat deze punten betreft een duidelijke aanbeveling aan de regering moeten richten. Op die manier kan een einde komen aan een beleid waarbij het ene jaar de heffingen worden verhoogd en het volgende jaar de dotatie uit de algemene middelen. Door een duidelijke planning en door principes voorop te stellen kan aan de gezinnen en bedrijven een grotere rechtszekerheid en voorspelbaarheid van de heffingen worden geboden.

De heer Van Mechelen herinnert in dit verband aan de conclusies van het debat over de tewerkstelling in Vlaanderen, dat op 29 april 1997 in de plenaire vergadering werd gehouden en dat werd voorbereid in de Commissie voor Werkgelegenheid en Economische aangelegenheden. Ook daar werd gepleit voor continuïteit en rechtszekerheid en voor duidelijkheid over de aard van de heffingen (Stuk 656 (1996-1997) – Nr. 1).

De heer Johan Malcorps zegt dat hij de bekommernis voor rechtszekerheid en voorspelbaarheid van de heffingen deelt, zoals ook blijkt uit het

voorstel van resolutie dat hij samen met de heer Jos Geysels indiende. In het voorstel van de heren Quintelier en Van Looy wordt verwezen naar actie 163 van het milieubeleidsplan en de noodzakelijke langetermijnvisie inzake de financiering. Waarom het voorleggen van deze langetermijnvisie uitstellen tot 1999 ? Het huidige ad hoc beleid moet volgens het lid zo snel mogelijk worden stopgezet, en liefst reeds bij de opmaak van de begroting 1998. Hij verwijst in dit verband nog eens naar de adviezen van de SERV en de Mina-raad.

De heer Leonard Quintelier antwoordt dat indien mogelijk de eerste stappen voor deze langetermijnvisie nog voor het opstellen van de begroting 1999 kunnen worden gezet. De timing in het voorstel van resolutie verwijst echter naar de kalender van actie 163 van het milieubeleidsplan : de uitgewerkte langetermijnvisie zal worden opgenomen in het milieujaarprogramma 1999. De begroting 1998 kan eventueel een overgangsbegroting worden, indien dit technisch mogelijk is. De voorstellen in de resolutie kunnen niet van vandaag op morgen worden gerealiseerd.

De heer Johan Malcorps stelt verder dat – wat de passus over het constant houden van de heffingen tot het jaar 2000 betreft – de voorstellen van de VMM over de afvalwaterheffingen niet zonder meer als kleine aanpassingen of verfijningen kunnen worden beschouwd. Eén van de kritieken die zijn fractie op de VMM-voorstellen heeft, is dat ze de bestaande doorrekening van een aantal kosten, vooral naar de gezinnen toe, bestendigen. Bovendien is er een ernstig probleem inzake de toekomstige financiering van de waterzuivering en lijkt men in de VMM-voorstellen het verhogen van de heffingen als voornaamste uitweg te zien.

De spreker zegt voorstander te zijn van het putten uit de algemene middelen voor de financiering van een aantal posten. Het voortdurend blijven verhogen van de heffingen zou het maatschappelijk draagvlak van het leefmilieubeleid bij de gezinnen ondergraven. In het voorstel van resolutie dat hij samen met de heer Jos Geysels indiende, wordt gepleit voor een duidelijke keuze voor regulerende heffingen en het vermijden van financieringsheffingen.

De voorgestelde zuivering van het Mina-fonds kan volgens de heer Malcorps een belangrijke denkoefening worden. Voor een uiteindelijke beoordeling is het echter wachten op de resultaten. Wat de concrete voorstellen van de heren Quintelier en Van Looy betreft, meer bepaald inzake de achterstand op het vlak van de waterzuiveringsinfrastructuur

en de historische en niet-toewijsbare bodemverontreiniging, moeten er volgens het lid garanties komen dat er wel degelijk uit de algemene middelen kan worden geput. Het beroep op de algemene middelenbegroting mag geen aanleiding zijn om bepaalde milieu-uitgaven voor zich uit te blijven schuiven. Er moeten voorwaarden worden omschreven en een planning opgesteld.

De heer Bruno Tobback stelt dat de beide voorstellen van resolutie vooral de instrumenten voor de financiering van het milieubeleid benadrukken. De vraag naar de betaalbaarheid van het beleid wordt echter onvoldoende duidelijk gesteld. Het is inderdaad zo dat regulerende heffingen *sensu stricto* instrumenten van milieubeleid zijn, omdat een aanpassing van het gedrag wordt beoogd. Financierende heffingen daarentegen zijn een instrument om het noodzakelijk geachte beleid te betalen. De discussie tussen het beroep op financierende heffingen of algemene middelen is volgens het lid vrij academisch, omdat ook de meer traditionele belastingen een financierende doelstelling hebben. Een financierende heffing met een specifieke en goed omschreven milieudoelstelling kan zelfs bijdragen tot een groter maatschappelijk draagvlak voor het milieubeleid dan een beroep op de algemene middelen. Het huidige gemengde karakter van sommige heffingen is wel verwarrend, temeer omdat ze wegens hun financierend aspect voortdurend wijzigen. Belangrijk is dan ook de rechtszekerheid en de voorspelbaarheid van de heffingen op langere termijn.

Het lid stelt verder dat het zinloos lijkt aan de gezinnen regulerende heffingen op de watervervuiling op te leggen : gezinnen zijn niet in staat de verontreiniging van het water dat zij gebruiken terug te dringen. De milieuheffingen worden geheven op de watervervuiling en niet op het verbruik. Ingrijpen op het verbruik moet volgens het lid gebeuren via de waterprijs en niet via heffingen. Door het moduleren van de waterprijs kan het hoge verbruik van gezinnen en bedrijven worden ontmoedigd. Hier is de bevoegdheid van het Vlaamse gewest echter beperkt.

De heer Tobback benadrukt verder dat in eerste instantie steeds de milieudoelstellingen centraal moeten staan. In tweede instantie moet de financiering van de uitgaven die noodzakelijk zijn voor het bereiken van de doelstellingen worden onderzocht, rekening houdend met het feit dat het uitstellen van bepaalde uitgaven alleen voor hogere rekeningen op lange termijn zal zorgen. De bestaande vervuiling moet daarom zo snel mogelijk worden opgekuist. Uitspraken over de toekomst

stige financiering van het milieubeleid kunnen volgens de heer Tobback enkel door ze te koppelen aan de doelstellingen die men wil bereiken.

Het lid zegt tevens, wat de instrumenten voor de financiering betreft, voorstander te zijn van een uitzuivering van het Mina-fonds, zoals in het voorstel van resolutie wordt voorgesteld. De uitgaven voor de werking van een administratie moeten bijvoorbeeld uit de algemene middelen worden gehaald.

Inzake de historische vervuiling pleit de heer Tobback voor de oprichting van een garantiefonds, dat de sanering van de historische en de nieuwe verontreiniging kan dekken. Wat de achterstand op het vlak van de waterzuivering betreft, is het echter zeer moeilijk het onderscheid te maken tussen de kosten voor de exploitatie en het onderhoud van waterzuiveringsinstallaties enerzijds en de inhaalbeweging op het vlak van de zuiveringsinfrastructuur anderzijds. Er moeten bijvoorbeeld hoe dan ook nog nieuwe zuiveringsinstallaties komen. Hoe kan worden bepaald welke installaties er nog komen wegens de historische achterstand en welke aan nieuwe behoeften beantwoorden?

3. AMENDERING VAN DE TEKST

Op 21 mei en 4 juni 1997 bespreekt de commissie de voorstellen tot wijziging van de tekst.

Zevende streep

- Mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht stelt in een amendement voor de zevende streep – de overweging waarin het advies wordt opgenomen dat de commissie uitbracht bij het deel IV Instrumenten en financiering van het ontwerp van MINA-plan 2 – te schrappen (Stuk 667 (1996-1997) – Nr.2, II.amendement A). Het lid meent dat het vermelden van het advies moet volstaan : het heeft geen zin door een uitgebreid en letterlijk citaat van het advies in herhaling te vallen.

De heer Leonard Quintelier antwoordt dat het citeren van het advies enkel tot doel heeft de lezer te herinneren aan de inhoud van het advies, dat destijds unaniem werd goedgekeurd door de commissie.

Het amendement van mevrouw De Maght-Aelbrecht wordt ingetrokken.

Voorlaatste streep

- Een amendement van de heer Johan Malcorps wil het tijdstip vervroegen waarop de Vlaamse regering de langetermijnvisie inzake de financiering van het milieubeleid moet voorleggen (Stuk 667 (1996-1997) – Nr.2, III. A). De regering zou worden gevraagd deze visie uit te werken voor de bespreking van de begroting 1998 in plaats van 1999.

De heer Malcorps stelt dat er in de commissie een consensus was gegroeid om de behandeling van de resolutie af te ronden voor de opmaak van de begroting 1998. Op die manier kan er snel duidelijkheid ontstaan over de financiering op lange termijn en het heffingenbeleid. Door de regering de tijd te geven tot de begrotingsbespreking 1999, dat wil zeggen tot het einde van de legislatuur, wordt deze doelstelling aanzienlijk vertraagd.

De heer Dirk Van Mechelen is evenmin voorstander van verder uitstel. Het debat over de financiering is gestart naar aanleiding van de bespreking van de beleidsbrief met de prioriteiten van de minister voor de periode 1995 – 1999. Tijdens de hoorzittingen van begin 1996 hebben diverse instanties gepleit voor het ontwikkelen van een langetermijnmodel. Het parlement moet de regering nu vragen om concrete stappen te zetten. Ook mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht meent dat de resolutie aan de regering een strakke timing kan opleggen. Indien bepaalde zaken technisch niet haalbaar zijn, kan de regering daarover in het parlement verantwoording afleggen.

De heer Leonard Quintelier pleit voor realisme : de regering moet de mogelijkheid krijgen om een langetermijnvisie te ontwikkelen en geleidelijk in te voeren. In het voorstel van resolutie wordt de timing van actie 163 van het MINA-plan 2 overgenomen. Het lid meent dat het technisch niet haalbaar is om de langetermijnvisie reeds in de begroting 1998 te implementeren.

De heer Hugo Marsoul wijst op de studie over de financiering van het milieubeleid die door de Vlaamse regering werd besteld en waarvan de resultaten pas later dit jaar beschikbaar zullen zijn.

De heer Johan Malcorps wil verduidelijken dat het niet de bedoeling kan zijn om op korte termijn een tot in de details uitgewerkt financieringsmodel voor de volgende jaren voor te leggen. De regering moet wel op korte termijn, meer bepaald bij de opmaak van de begroting 1998, kleur bekennen wat de grote principes inzake financiering betreft.

Intussen kan het model verder door de administratie worden uitgewerkt.

Het amendement van de heer Johan Malcorps wordt verworpen met 6 stemmen tegen 7.

- Een amendement van de heren Leonard Quintelier, Jef Van Looy en Bruno Tobback strekt ertoe in punt 9 op te nemen dat de regering de langetermijnvisie inzake de financiering van het milieubeleid "zo snel mogelijk" en alleszins voor de begrotingsbespreking 1999 moet voorleggen (Stuk 667 (1996-1997) – Nr. 3, I.B)

Dit amendement wordt met 13 stemmen aangenomen.

- Een amendement van de heer Johan Malcorps strekt ertoe de tekst van de voorlaatste streep te verduidelijken (Stuk 667 (1996-1997) – Nr. 3, IV.A). Het opschrift van actie 163 van het milieubeleidsplan, met name het uitwerken van een langetermijnvisie inzake de financiering van het milieubeleid, wordt vervolledigd.

Dit amendement wordt met 13 stemmen aangenomen.

- In een amendement stelt de heer Johan Malcorps voor aan de voorlaatste streep toe te voegen dat de uitgewerkte langetermijnvisie in het milieujaarprogramma van het betreffend begrotingsjaar wordt opgenomen (Stuk 667 (1996-1997) – Nr. 3, IV.B).

Dit amendement wordt met 13 stemmen aangenomen.

Laatste streep

- De heren Leonard Quintelier, Jef Van Looy en Bruno Tobback stellen bij amendement voor om in de laatste streep de aanhef te vervangen (Stuk 667 (1996-1997) – Nr. 3, I.C). In de voorgestelde aanhef wordt de Vlaamse regering gevraagd een eerste aanzet te geven in de begroting 1998, nu reeds structurele aanpassingen voor te bereiden, en een begin van uitvoering te geven volgens de daarna geformuleerde algemene principes.

Dit amendement wordt met 13 stemmen aangenomen.

Laatste streep, punt a)

- Een amendement van de heren Leonard Quintelier, Bruno Tobback en Jef Van Looy strekt ertoe te tekst van punt a te vervangen (Stuk 667 (1996-1997) – Nr. 2, I.A). Het gaat om een verduidelijking van de tekst over de realisatie van de milieudoelstellingen en de keuze voor een preventief beleid.

Dit amendement wordt met 14 stemmen aangenomen.

- De heer Johan Malcorps stelt in een amendement voor om aan punt a) een lid toe te voegen (Stuk 667 (1996-1997) – Nr.3, IV.C). Daarin zou staan dat in elk geval in voldoende middelen wordt voorzien voor de integrale uitvoering van alle bindend verklaarde acties en initiatieven van het milieubeleidsplan 1997-2001 en dat daarbij de aanbevelingen worden gevolgd die in dit plan onder het hoofdstuk 3.2 Financiering van het milieubeleidsplan zijn opgenomen.

De heer Malcorps herinnert aan de lopende discussie over de financiering van het milieubeleidsplan 1997-2001. In 1997 werden geen bijkomende middelen uitgetrokken voor de realisatie van dit plan en tot op vandaag wordt nog gezocht naar middelen voor de financiering tot 2001. Het voorstel van resolutie mag volgens het lid geen twijfel laten bestaan over het belang van de uitvoering van het plan, dat overigens reeds door de regering werd goedgekeurd. De vraag aan de regering om de totale druk van de milieuheffingen tot 2000 constant te houden, mag de financiering van het plan niet hypothekeren. Bij het bepalen van de middelen moeten volgens het lid de aanbevelingen worden gevolgd die het planningsteam, op uitdrukkelijke vraag van de commissie, aan het ontwerp heeft toegevoegd.

In de oorspronkelijke versie van het amendement van de heer Malcorps stond dat in voldoende middelen wordt voorzien voor de uitvoering van alle bindend verklaarde én indicatieve acties en initiatieven van het milieubeleidsplan.

De minister stelt dat de regering zich niet kan engageren om ook voor alle indicatieve acties middelen uit te trekken.

De heer Leonard Quintelier stelt dat een nevenschikking van bindend verklaarde en indicatieve acties tot een afzwakking van de bindend verklaarde acties kan leiden. De heer Jef Van Looy stelt dat

vele indicatieve acties eerst nog verder onderzoek vergen.

De heer Johan Malcorps schrapt de verwijzing naar de indicatieve acties in zijn amendement.

Het amendement wordt daarna met 14 stemmen aangenomen.

Littera b)

- Een amendement van de heer Malcorps strekt ertoe de laatste zin van het eerste lid en tevens het tweede lid van b) te schrappen (Stuk 667 (1996-1997) – Nr. 3, IV.D).

Omdat het amendement van de heer Malcorps bij de voorlaatste streep, waarin wordt voorgesteld om aan de regering te vragen de langetermijnvisie uit te werken voor de begrotingsbespreking 1998, werd verworpen, wordt dit amendement ingetrokken.

- Twee amendementen van mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht willen in het eerste en tweede lid van b) het jaartal 2000 vervangen door 2005 (Stuk 667 (1996-1997) – Nr. 2., II. B en C).

Mevrouw Anny De Maght stelt dat het de bedoeling van de resolutie is om de burgers en bedrijven rechtszekerheid te bieden. In de resolutie wordt daarom aan de regering gevraagd de totale druk van de heffingen tot het jaar 2000 constant te houden. Deze termijn van drie jaar is volgens het lid te kort, gelet op de wijze waarop bedrijfsinvesteringen gebeuren. Het is aangewezen de druk van de heffingen tot 2005 constant te houden. Het lid heeft ook vragen bij de verwijzing naar "de totale druk van de milieuheffingen", die nog steeds de mogelijkheid biedt om bepaalde heffingen te verhogen.

De heer Leonard Quintelier antwoordt dat het constant houden van de totale druk van de milieuheffingen tot het jaar 2000 op het terrein, voor de gezinnen en bedrijven, een rustperiode van enkele jaren moet meebrengen. Voor de periode na 2000 moeten het nieuwe parlement en de regering nog bepaalde accenten kunnen leggen.

De heer Johan Malcorps vraagt wat er zal gebeuren met de voorstellen van de VMM voor de aanpassing van de afvalwaterheffingen. Volgens het lid wordt de doorrekening van de kosten naar de gezinnen toe in de VMM-voorstellen bestendigd. Indien deze aanpassingen worden doorgevoerd zonder dat er een herberekening komt van de vuil-

vrachten van de bedrijven, zal bij de publieke opinie de indruk ontstaan dat de heffingen gewoon blijven stijgen.

De heer Theo Kelchtermans stelt dat hij, op vraag van de Vlaamse regering, aan de Vlaamse Milieu-maatschappij de opdracht heeft gegeven om de berekening van het aandeel van de diverse categorieën vervuilers in de waterverontreiniging verder wetenschappelijk te onderzoeken. Het eerste rapport over de evaluatie en de aanpassing van de afvalwaterheffingen, dat in januari 1996 werd ingediend, vormde volgens de minister reeds een goed uitgangspunt voor de discussie. Vanuit verschillende hoeken, onder meer vanuit de SERV en de Mina-Raad werd echter ernstig voorbehoud gemaakt bij de herberekening van de omzettingscoëfficiënten door de VMM. Daarom werd ervoor geopteerd om voorlopig geen wijzigingen aan te brengen in de heffingsgrondslagen en de verschillende omzettingscoëfficiënten. Aan de VMM werd een bijkomend en diepgaander onderzoek opgedragen. De resultaten hiervan kunnen einde 1997 worden verwacht.

Het is volgens de minister niet de bedoeling het globale bedrag aan heffingen te verhogen. Het rapport zal wel gegevens bevatten waaruit conclusies kunnen worden getrokken voor eventuele interne verschuivingen.

Er ontspint zich een discussie over de betekenis van de zinsnede "de totale druk van de milieuheffingen" in b) van het voorstel van resolutie : betekent dit dat aan de heffingen voor gezinnen en bedrijven nog kan worden gesleuteld ?

De heer Dirk Van Mechelen stelt dat in hoofde van de individuele bedrijven precies het voortdurend wijzigen van de heffingen voor onzekerheid zorgt. De huidige formulering maakt het mogelijk dat sommige categorieën van heffingen, zoals bijvoorbeeld de waterheffing, drastisch worden verhoogd en andere, bijvoorbeeld de afvalheffing, fors worden verlaagd.

De heer Jef Van Looy zegt dat het de bedoeling is de heffingen globaal constant te houden. Het moet echter ook mogelijk zijn om onrechtvaardigheden in de huidige heffingssystemen recht te zetten : indien wordt vastgesteld dat bepaalde categorieën vervuilers te veel of te weinig betalen naargelang hun vuilvracht of dat ze ten onrechte niet aan heffingen worden onderworpen, kan worden bijgestuurd. De heer Leonard Quintelier stelt dat het niet de bedoeling kan zijn om bepaalde catego-

rieën van heffingen drastisch te verhogen en andere te verlagen.

Mevrouw Gerda Raskin blijft de formulering onduidelijk vinden. Totale druk betekent dat de diverse heffingen nog gewijzigd kunnen worden en dat staat haaks op de intentie om een rustperiode van enkele jaren te bieden aan de heffingsplichtigen. Indien men meent dat verfijningen en kleine aanpassingen aan de heffingssystemen nog kunnen gebeuren, moet dit in de tekst worden opgenomen.

De amendementen van mevrouw De Maght-Aelbrecht bij b) worden met 2 stemmen tegen 10 bij 2 onthoudingen verworpen.

- Een amendement van de heer Johan Malcorps bij b) strekt ertoe in het eerste lid de woorden de "totale druk van de milieuheffingen" te vervangen door "de bestaande en de reeds goedgekeurde milieuheffingen, en de verhouding tussen heffingen voor gezinnen en heffingen voor bedrijven" (Stuk 667 (1996-1997) – Nr. 3, IV.E).

De indiener wil met dit amendement verschuivingen vermijden tussen de groep van de gezinnen en de groep van bedrijven vooraleer een discussie ten gronde over de toepassing van het principe de vervuiler betaalt en de methode van de berekening van vuilvrachten wordt gevoerd. Het kan volgens het lid bijvoorbeeld niet dat de invoering van de grondwaterheffing voor bedrijven wordt geblokkeerd, als de drinkwatermaatschappijen en de gezinnen al wel op het onttrekken van grondwater worden belast.

Verder gaat de studie van de VMM volgens de heer Malcorps vooral in de richting van een verhoging van de heffing voor de gezinnen, omdat de vuilvrachten voor bedrijven niet correct worden berekend.

De minister wijst op het feit dat ook binnen de diverse groepen verschuivingen kunnen gebeuren, bijvoorbeeld tussen de verschillende bedrijfssectoren. Nu een nieuw rapport op basis van wetenschappelijke gegevens wordt voorbereid, pleit de minister ervoor de discussie open te houden en niet op voorhand bepaalde conclusies uit te sluiten. De VMM kreeg de opdracht om het geheel van de afvalwaterheffingen te bekijken, aldus de minister.

De heer Dirk Van Mechelen herinnert aan de kritiek vanwege het bedrijfsleven op de berekening van de vuilvracht van de gezinnen. Indien uit de nieuwe VMM-studie anomalieën blijken, moeten die worden rechtgezet.

Mevrouw Gerda Raskin vreest dat de huidige bepaling in het voorstel van resolutie tot een scheeftrekking van de verhouding tussen de gezinnen en bedrijven kan leiden. De inspanningen die het bedrijfsleven moet leveren, worden immers afhankelijk gemaakt van de bijdrage van de gezinnen en van het feit dat de totale druk niet mag toenemen.

De heer Bruno Tobback meent dat een meer correcte berekening van de vuilvracht van een bepaalde categorie heffingsplichtigen, niet noodzakelijk tot een daling van de heffingen voor de andere categorieën moet leiden. Het gaat daarentegen om een zo correct mogelijke toepassing van het principe de vervuiler betaalt. De bepaling in b) van het voorstel van resolutie wil vermijden dat de heffingen voortdurend worden verhoogd wegens financieringsproblemen.

Het amendement van de heer Malcorps wordt met 2 stemmen tegen 12 verworpen.

- Een amendement van de heren Bruno Tobback en Leonard Quintelier voegt aan punt b) een zin toe (Stuk 667 (1996-1997) – Nr. 3, II). Daarin staat dat het principe van het constant houden van de totale druk van de milieuheffingen tot het jaar 2000 geen afbreuk doet aan wijzigingen die voortvloeien uit reeds genomen en aangekondigde beleidsopties.

De heer Bruno Tobback stelt dat het constant houden van de totale druk van de heffingen kadert in een streven naar rechtszekerheid en voorspelbaarheid. In die logica kan een uitzondering worden gemaakt voor beslissingen die reeds werden genomen en aangekondigd. De grondwaterheffing werd naar aanleiding van de begroting voor 1997 ingevoerd. Er werd een tijdschema opgesteld dat maakt dat deze heffing slechts vanaf 1998 voor het bedrijfsleven van toepassing wordt. De tekst van het voorstel van resolutie kan niet zodanig worden geïnterpreteerd dat dit onmogelijk zou worden. Hetzelfde geldt volgens de indiener voor de invoering zijnde studie van de VMM, die tot doel heeft de afvalwaterheffing op een meer correcte manier te berekenen.

Het amendement van de heren Tobback en Quintelier wordt met 10 stemmen bij 4 onthoudingen aangenomen.

- Een amendement van de heer Johan Malcorps voegt aan b) een zin toe waarin staat dat rekening wordt gehouden met de gangbare heffin-

gen voor milieubeleid in de ons omringende landen (Stuk 667 (1996-1997) – Nr. 3, IV.F).

In de oorspronkelijke versie van het amendement stond dat rekening wordt gehouden met "de gangbare begrotingsinspanningen en heffingen" voor milieubeleid in de ons omringende landen.

Mevrouw Anny De Maght en de heer Jef Van Looy merken echter op dat de begrotingsinspanning van andere landen om uiteenlopende redenen kan verschillen van die van het Vlaamse Gewest, bijvoorbeeld wegens een achterstand of voorsprong in het milieubeleid of een andere bevolkingsdichtheid.

Om die reden gaat de heer Johan Malcorps akkoord met het schrappen van de verwijzing naar de begrotingsinspanningen van andere landen.

Het amendement van de heer Malcorps wordt met 12 stemmen bij 2 onthoudingen aangenomen

Littera c) – algemeen

- Een amendement van mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht strekt ertoe het eerste lid van c) te vervangen door een nieuwe tekst (Stuk 667 (1996-1997) – Nr.2, II.D). Daarin staat dat de milieuheffingen gebaseerd zijn op het principe de vervuiler betaalt en dat deze heffingen dus een duidelijk toewijsbaar karakter moeten krijgen, waarbij de opbrengsten enkel worden besteed ten bate van uitgaven die rechtstreeks verband houden met de vervuiling waarvoor de heffingen worden opgelegd.

Volgens de indiener van het amendement kan enkel op die manier het principe de vervuiler betaalt worden gerealiseerd. Indien minder uitgaven noodzakelijk zijn voor een bepaalde vorm van vervuiling, kunnen voor die sector ook de heffingen dalen.

De heer Dirk Van Mechelen stelt dat hierdoor tevens kan worden vermeden dat bijvoorbeeld de afvalheffingen worden gebruikt om de waterzuivering te betalen. Dit betekent niet dat de heffingsopbrengsten niet meer in het Mina-fonds mogen terechtkomen. Er komt alleen een scheiding tussen de verschillende compartimenten van het fonds, dat nu een soort algemeen fonds dreigt te worden. Bovendien zal de burger weten dat de opbrengst wordt gebruikt voor het tegengaan van de vervuiling waarvoor de heffing wordt opgelegd, wat de aanvaarding ten goede zal komen. Het zou bijvoorbeeld logischer en correcter zijn dat een groter deel van de opbrengst van de afvalheffingen naar

de gemeenten terugvloeit, omdat daar de afvalproblematiek wordt aangepakt.

Volgens mevrouw Gerda Raskin en mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht is de huidige tekst van punt c) veel te vaag over de band tussen heffingen en uitgaven : de woorden "bij voorkeur" en "grotendeels" zwakken het principe af en maken allerlei interpretaties en toepassingen mogelijk.

De heren Hugo Marsoul, Jef Van Looy en Leonard Quintelier wijzen op het risico dat, door het op korte termijn invoeren van waterdichte schotten in het Mina-fonds, bepaalde heffingen fors zouden stijgen. Er moet immers ook rekening worden gehouden met de historische achterstand in sommige sectoren. In het voorstel van resolutie wordt volgens hen reeds een eerste stap gezet in de richting van een uitzuivering van het Mina-fonds.

De heren Johan Malcorps en Dirk Van Mechelen laten opmerken dat de manier waarop het Mina-fonds nu wordt aangewend reeds een breuk betekent met het principe van de universaliteit van de begroting : de opbrengsten van de milieuheffingen worden voor milieu-uitgaven aangewend. Het zou de duidelijkheid en de aanvaarding ten goede komen moesten de opbrengsten van de heffingen op de diverse vormen van vervuiling telkens aan de uitgaven voor deze vormen van verontreiniging worden toegewezen. Dit kan volgens de leden in de periode na 2000, wanneer de periode van het bevriezen van de heffingen is afgelopen. De heer Dirk Van Mechelen stelt verder dat kan worden overwogen om voor de sanering van de historische vervuiling een beroep te doen op de algemene middelen. Dit aspect van de problematiek komt in d) aan bod.

De heer Georges Beerden meent dat de periode tot 2000 te kort is om een dergelijke nieuwe filosofie te implementeren. In de voorgestelde tekst van c) wordt – door de uitzuivering van het Mina-fonds – reeds een beschot geplaatst tussen de uitgaven voor administratie en natuurbehoud, die vanuit de algemene middelen worden gefinancierd, en de uitgaven voor de diverse vormen van vervuiling, die vanuit het Mina-fonds kunnen gebeuren.

De heer Jef Van Looy stelt dat op lange termijn naar een nog sterkere band tussen de heffingen en uitgaven kan worden gestreefd. Ook de heer Hugo Marsoul kan akkoord gaan met het algemeen principe van toewijsbaarheid van heffingen en uitgaven. De uitzuivering van het Mina-fonds kan echter alleen stap voor stap worden verwezenlijkt.

Het amendement van mevrouw De Maght-Aelbrecht wordt met 6 stemmen tegen 8 verworpen.

- Mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht stelt in een amendement voor om aan c) een nieuw lid toe te voegen (Stuk 667 (1996-1997) – Nr. 2, II. E). Daarin staat dat heffingen bij voorkeur een regulerend karakter moeten hebben. De huidige combinatie van regulerende en financierende heffingen moet, zeker waar het de bedrijven betreft, worden afgebouwd.

Om de bedrijven aan te zetten tot zelfzuivering of vermindering van de vuilvracht is het volgens de heer Dirk Van Mechelen noodzakelijk een incentive te geven via een regulerende heffing die dadelijk reageert op de werkelijke vuilvracht. Het amendement is in die zin verwant aan een amendement van mevrouw De Maght dat hieronder wordt besproken en dat over de grote principes van de waterheffingen handelt.

De heer Leonard Quintelier wijst op de passus over regulerende heffingen in het advies van de commissie over het deel Instrumenten en financiering van het ontwerp van MINA-plan 2, dat in de zevende streep wordt geciteerd. Daarin staat dat bij de keuze tussen regulerende en financierende heffingen in de mate van het mogelijke steeds regulerende heffingen moeten worden opgelegd. Dit mag echter de financiering van het milieubeleid niet in het gedrang brengen en daarom moet een visie op middellange termijn worden ontwikkeld.

Het amendement van mevrouw De Maght-Aelbrecht wordt met 6 stemmen tegen 8 verworpen.

Littera c) – waterheffingen

- Een amendement van mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht voegt aan c) een lid toe dat handelt over de principes bij het vaststellen van de waterheffingen (Stuk 667 (1996-1997) – Nr. 2, II. G). De indiener vertrekt van de idee dat grote en middelgrote bedrijven in principe zelf zorgen voor de zuivering van hun afvalwater en dat ze worden losgekoppeld van de gemeenschappelijke riolering. Om het afkoppelingsbeleid aan te moedigen betalen oppervlaktewaterlozers nog enkel een regulerende heffing op de restvervuiling. Rioollozende bedrijven betalen daarentegen een retributie voor de geleverde 'dienst' die kostendekkend is. Gezinnen die op riool lozen, betalen een regulerende heffing. De zuiveringsmaatschappijen betalen eveneens een regulerende heffing op hun restvervuiling in het

oppervlaktewater. In de voorgestelde tekst staat verder dat bij het vastleggen van de heffingen maximaal moet worden uitgegaan van het voorzorgsprincipe en dat de volledige vuilvracht in rekening wordt gebracht volgens een progressief stelsel, waarbij de vuilvracht die lager is dan de minimumbasiskwaliteitsnorm van de betrokken waterloop lager wordt belast dan de vuilvracht boven deze norm. Tevens wordt rekening gehouden met de kwaliteit van het water dat de bedrijven innemen (het delta-principe).

De heer Bruno Tobback pleit opnieuw voor voorzichtigheid wanneer het op regulerende heffingen voor gezinnen aankomt : de mogelijkheden om de vervuiling terug te dringen zijn beperkt voor de huishoudens. Verder vraagt het lid zich af waarom het amendement voor rioollozende bedrijven van een retributie spreekt en voor gezinnen en zuiveringsmaatschappijen van een regulerende heffing. De prijs van de geleverde 'dienst' is ook voor rioollozende bedrijven bijzonder moeilijk te berekenen, onder meer omdat bedrijven en gezinnen van dezelfde rioleringsstelsels gebruik maken.

Mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht verduidelijkt dat in het amendement van een retributie voor rioollozende bedrijven wordt gesproken omdat het gaat om een dienst die de bedrijven zelf vragen, ook al is de prijs moeilijk te berekenen. Eventueel kan de tekst worden verduidelijkt wat dit aspect betreft.

De heer Johan Malcorps kan akkoord gaan met de grote lijnen van het amendement en verwijst naar punt 5 van het voorstel van resolutie dat hij samen met de heer Jos Geysels indiende. Het lid benadrukt wel dat volgens zijn fractie enkel kleine bedrijven nog een vergunning zouden krijgen om in de riool te lozen. Het rioollozen door bedrijven moet dus duidelijk worden ontmoedigd.

- Een subamendement van heer Johan Malcorps (Stuk 667 (1996-1997) – Nr. 3, VI) strekt ertoe in het door mevrouw De Maght voorgestelde amendement de zin over rioollozende bedrijven te vervangen. Het lid stelt voor te schrijven dat kleinere bedrijven die nog een vergunning krijgen om te lozen op openbare riolering, zoveel mogelijk worden belast a rato van de kwaliteit van het afvalwater dat ze in het openbare afvalwater binnenbrengen.

Volgens de heer Dirk Van Mechelen is de verdienste van deze amendementen dat ze concrete principes voor het vaststellen van de heffingen bevatten.

Het voorstel van resolutie moet een aanleiding zijn om terzake een duidelijk standpunt te bepalen.

Er ontspint zich een discussie over de mogelijkheid om regulerende heffingen op te leggen aan gezinnen en bedrijven. De heer Bruno Tobback stelt dat gezinnen meer worden belast naargelang hun waterverbruik, terwijl bedrijven enkel op de eigenlijke vervuiling worden belast, zonder dat hun waterverbruik wordt afgeremd. Dit is volgens het lid in strijd met het gelijkheidbeginsel.

De heer Dirk Van Mechelen laat opmerken dat water voor vele bedrijven een noodzakelijke grondstof is en stelt dat de waterprijs los van de heffing op de vervuiling moet worden gezien. De enige manier om de huishoudens te belasten op de vervuiling is echter de parameter waterverbruik omdat het afvalwater van de gezinnen om praktische redenen moeilijk kan worden bemonsterd.

De heer Tobback repliceert dat waterverbruik en watervervuiling voor zowel gezinnen als bedrijven onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn.

De heer Johan Malcorps meent dat men in principe zowel gezinnen als bedrijven moet aanslaan voor zowel waterverbruik als vervuiling. Voor gezinnen kan men om praktische redenen enkel het verbruik belasten en kan de vervuiling enkel worden tegengegaan door productheffingen op milieuschadelijke stoffen. Voor bedrijven geldt eveneens dat het hoge waterverbruik financieel moet worden ontmoedigd. Dit zal volgens het lid, in vergelijking met de milieuheffingen, echter een relatief lage kost vertegenwoordigen wanneer de vuilvrachten correct worden berekend.

Het subamendement van de heer Malcorps op het amendement van mevrouw De Maght-Aelbrecht over de algemene principes van de waterheffingen wordt met 4 stemmen tegen 10 verworpen.

Het amendement van mevrouw De Maght-Aelbrecht wordt met 4 stemmen tegen 10 verworpen.

- De heer Johan Malcorps dient een amendement in om aan c) een lid toe te voegen over productheffingen (Stuk 667 (1996-1997) – Nr. 2, III.B). In dit lid zou staan dat wordt gestreefd naar het invoeren van productheffingen op milieuschadelijke stoffen voor huishoudelijk gebruik, die na gebruik de kwaliteit van het afvalwater van gezinnen in sterke mate mee bepalen. Bij de federale regering wordt aangedrongen op een aanpassing van de ecotakswetgeving terzake, op

basis van wetenschappelijke en neutrale ecobalansen.

Dit amendement wordt met 4 stemmen tegen 10 verworpen.

- Een ander amendement van de heer Johan Malcorps wil een lid aan c) toevoegen over de berekening van de vervuilingseenheden (Stuk 667 (1996-1997) – Nr. 2, III.C). Er moet volgens de indiener een nieuwe berekening komen van de vervuilingseenheden waarbij ook de vervuiling door micropolluenten in rekening wordt gebracht. Ook de weging van de componenten die nu in de formule zijn opgenomen, moet opnieuw worden geëvalueerd, rekening houdend met de kritiek van onder meer de Mineraal Raad. Verdunning van afvalwater moet strikt worden tegengegaan en via verdunning ontdoen heffingen moeten worden teruggevorderd.

Volgens de heer Johan Malcorps worden industriële lozingen en lozingen door gezinnen te vaak op dezelfde lijn geplaatst. Het lid herinnert aan het voorstel van een ambtelijke werkgroep tijdens de vorige legislatuur om een nieuwe term N4 op te nemen in de berekeningsformule voor de vuilvracht van de industrie. Die term moest een weergave zijn van de vervuiling door organische micropolluenten.

Het amendement van de heer Malcorps wordt met 5 stemmen tegen 7 bij 2 onthoudingen verworpen.

- Een volgend amendement van de heer Malcorps strekt ertoe aan c) een lid toe te voegen over de heffing op koelwater (Stuk 667 (1996-1997) – Nr. 2, III.D). De indiener stelt dat bij het vaststellen van de heffing niet enkel rekening moet worden gehouden met de warmte-effecten, maar ook met de biologische en chemische effecten van de in het koelwater vrijkomende conditioneringstoffen.

Dit amendement wordt met 4 stemmen tegen 8 bij 2 onthoudingen verworpen.

- Een amendement van de heren Frans Wymeersch en Frank Creyelman voegt aan c) een lid toe (Stuk 667 (1996-1997) – Nr. 2, IV.A). Daarin staat dat bedrijven die reeds belangrijke investeringen voor de zuivering van hun afvalwater hebben verwezenlijkt of die in de komende vijf jaar dergelijke investeringen plannen en uitvoeren, fiscale voordelen genieten.

De heer Dirk Van Mechelen merkt op dat fiscale voordelen een federale bevoegdheid zijn.

Het amendement wordt met 2 stemmen tegen 10 bij 2 onthoudingen verworpen.

Littera c) – afvalheffingen

- Mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht stelt in een amendement voor aan c) een nieuw lid toe te voegen over de afvalheffingen (Stuk 667 (1996-1997) – Nr.2, II.H). Daarin zou staan dat de verhoudingen tussen stort- en verbrandingsheffingen, zoals vastgelegd in het afvalstoffen-decreet, moeten worden gerespecteerd via een stelsel van regulerende heffingen.

Dit amendement wordt met 6 stemmen tegen 8 verworpen.

- De heer Johan Malcorps dient eveneens een amendement in met betrekking tot de afvalheffingen (Stuk 667 (1996-1997) – Nr. 2, III.E). De opbrengst van deze heffingen moet volgens het lid worden voorbehouden om de principes als gesteld in het afvalstoffendecreet, te ondersteunen, met name het voorkomen, hergebruiken en recycleren van afval, en wel in die volgorde.

Dit amendement wordt met 5 stemmen tegen 9 verworpen.

Littera c) – lokale milieubelastingen

- De heren Frans Wymeersch en Frank Creyelman dienen een amendement in dat er toe strekt aan de laatste streep een f) toe te voegen (Stuk 667 (1996-1997) – Nr.2, IV.B). Wegens de verwantschap met een amendement van mevrouw De Maght bij c) en omdat het amendement van de heren Wymeersch en Creyelman het meest verstrekkende is, wordt het hier besproken. De heren Frans Wymeersch en Frank Creyelman stellen voor in de tekst op te nemen dat de gemeentelijke en provinciale milieuheffingen worden afgeschaft. Alle heffingen zouden door de gewestelijke overheid worden geheven.

Volgens de heer Frans Wymeersch is het leefmilieu een zaak van algemeen belang en is er nood aan een meer gecentraliseerd milieubeleid. De voorgestelde maatregel zou ook de doorzichtigheid en uniformiteit ten goede komen : momenteel is er een wildgroei aan milieubelastingen, retributies en lopen de prijzen van de huisvuilzakken sterk uit-

een. De gemeenten zouden van de gewestelijke overheid, bijvoorbeeld via milieuconvenanten of dotaties, de nodige middelen krijgen om het milieubeleid uit te voeren.

De heer Hugo Marsoul benadrukt dat de steden en gemeenten het dichtst bij de burger staan en ook het best de bevolking kunnen sensibiliseren. Een centralistisch beleid zou hieraan afbreuk doen. De heer Jef Van Looy stelt dat het de gemeenten zijn die afval inzamelen en die de stort- en verbrandingsheffingen betalen. De gemeenten zijn genoodzaakt deze aan de burgers door te rekenen.

Het amendement van de heren Wymeersch en Creyelman wordt met 2 stemmen tegen 12 verworpen.

- Een amendement van mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht voegt aan c) een lid toe over de lokale milieubelastingen (Stuk 667 (1996-1997) – Nr. 2, II.F). Volgens de indiener moet de Vlaamse overheid erop toezien dat een rem wordt geplaatst op de aangroei van de afzonderlijke milieubelastingen die door de lokale overheden worden geheven en die niet passen in het door de Vlaamse overheid bepaalde beleid.

De heren Johan Malcorps en Leonard Quintelier menen dat er vooral nood is aan coördinatie van de diverse lokale belastingen. De huidige formulering van het amendement suggereert dat het Vlaamse Gewest ze zonder meer moeten afremmen. Mevrouw De Maght benadrukt eveneens het belang van de coördinatie en stelt dat het geenszins de bedoeling is afbreuk te doen aan de gemeentelijke autonomie.

Het amendement wordt ingetrokken.

- Mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht en de heer Dirk Van Mechelen dienen een amendement in dat het vorige amendement van mevrouw De Maght vervangt (Stuk 667 (1996-1997) – Nr. 3, III). In de nieuwe tekst staat dat de Vlaamse overheid erop zal toezien dat er een coördinatie is van de afzonderlijke milieubelastingen en dat deze passen in het door de Vlaamse overheid bepaalde beleid.
- Een amendement van de heren Leonard Quintelier, Jef Van Looy en Bruno Tobback voegt aan de laatste streep een punt e) toe dat eveneens handelt over de lokale milieubelastingen (Stuk 667 (1996-1997) – Nr. 3, I.A). De Vlaamse overheid moet volgens de indieners streven naar een harmonisering van de verschillende

gemeentelijke milieubelastingen. Er moet evenwel voldoende ruimte worden gelaten voor de (inter)gemeentelijke invulling in functie van subregionale eigenheden zoals woondichtheid, industrialiseringsgraad en landelijkheid.

De heer Bruno Tobback stelt voor aan het amendement van mevrouw De Maght toe te voegen dat de Vlaamse overheid, naast de coördinatie, tevens zal toezien op de harmonisering van de afzonderlijke milieubelastingen van de lokale overheden.

Het aldus aangepaste amendement van mevrouw De Maght wordt met 12 stemmen bij 2 onthoudingen aangenomen.

Het amendement van de heren Quintelier, Van Looy en Tobback wordt ingetrokken.

Littera d)

- Een amendement van de heer Johan Malcorps vervangt de voorlaatste en laatste zin van d) (Stuk 667 (1996-1997) – Nr.2, III. F). De inhoud van het amendement is gelijklopend aan het hierna besproken amendement van de heren Quintelier, Tobback en Van Looy bij punt d). De tekst die de heer Malcorps voorstelt handelt echter niet alleen over historische bodemverontreiniging maar ook over luchtverontreiniging en alle vormen van niet-toewijsbare en diffuse verontreiniging
- Een amendement van de heren Leonard Quintelier, Bruno Tobback en Jef Van Looy strekt er eveneens toe de voorlaatste en de laatste zin van punt d) vervangen (Stuk 667 (1996-1997) – Nr.2, I.B). Het gaat om een herformulering van de passus betreffende de historische en niet-toewijsbare bodemverontreiniging. Deze zware last van het verleden kan volgens de indieners niet op de bestaande heffingen worden verhaald; specifiek voor deze uitgaven dient een garantie- of verzekeringsfonds in het leven geroepen te worden, dat in de eerste plaats wordt gestijfd door de betrokken sectoren.

De heer Johan Malcorps benadrukt dat de huidige financieringsmechanismen, met name de heffingen en de algemene middelen, op termijn ontoereikend zullen blijken voor de sanering van de historische en diffuse verontreiniging. Daarom is het belangrijk dat naar een nieuw instrument wordt gezocht.

De heer Jef Van Looy vraagt hoe het aandeel van bedrijven en bedrijfssectoren in de historische verontreiniging kan worden berekend. Bepaalde sterk

vervuilende sectoren zijn intussen – op enkele vaak geheel nieuwe bedrijven na – verdwenen. Het lid pleit voor voorzichtigheid in het responsabiliseren van deze overblijvende bedrijven.

De heer Johan Malcorps erkent dat dit in de startfase van het fonds een probleem kan vormen, zoals voor andere verzekerings- en schadefondsden het geval is. In het verleden werden immers geen bijdragen voor milieuschade betaald.

De heer Dirk Van Mechelen vraagt zich af of dergelijk fonds het best sectoraal of op gewestelijk niveau wordt georganiseerd.

De heer Bruno Tobback stelt dat vandaag de kennis en informatie ontbreekt om definitieve beslissingen te nemen over de precieze constructie van een dergelijk schadefonds. De voorgestelde tekst wil wel de keuze voor de techniek van een garantie- of verzekeringsfonds voorop stellen.

- Een subamendement voorgesteld door de heer Johan Malcorps (Stuk 667 (1996-1997) – Nr. 3, V) voegt een zin toe aan de tekst van het amendement van de heren Quintelier, Tobback en Van Looy. Daarin wordt gesteld dat voor de verdere uitwerking onder meer de voorstellen van de interuniversitaire commissie tot herziening van het milieurecht (de Commissie Bocken), met name het deel 9 Herstel van schade door milieuverontreiniging, als uitgangspunt wordt genomen.

De heer Johan Malcorps stelt dat de Commissie Bocken reeds heel wat denkwerk heeft verricht over het herstel van schade door milieuverontreiniging. Het lijkt aangewezen onder meer hiervan te vertrekken bij het uitwerken van een regeling voor historische bodemverontreiniging.

Het subamendement van de heer Malcorps op het amendement van de heren Quintelier, Tobback en Van Looy wordt met 14 stemmen aangenomen.

Het amendement van de heren Quintelier, Tobback en Van Looy bij d) wordt met 14 stemmen aangenomen.

De heer Johan Malcorps trekt zijn amendement bij d) in, evenals zijn subamendement op dit amendement (Stuk 667 (1996-1997) – Nr. 3, VII).

Nieuw Littera e)

- De heer Johan Malcorps stelt bij amendement voor om aan de laatste streep een e) toe te voegen.

gen (Stuk 667 (1996-1997) – Nr.3, IV.G). Hierin zou staan dat, als blijkt dat er belangrijke budgettaire ontsporingen worden vastgesteld bij de diensten belast met de uitvoering van het milieubeleid, de Vlaamse regering een doorlichting van de werkwijzen en kostenstructuur aan het Vlaams Parlement voorlegt. Daaruit moeten de nodige conclusies worden getrokken vooral in het genereren van nieuwe middelen beslist kan worden.

In de oorspronkelijke versie van het amendement werd deze bepaling op de NV Aquafin toegespitst. De indiener van het amendement voorspelt dat binnenkort zal blijken dat het financieringstekort van Aquafin weer fors toeneemt. De voorbije jaren werden de middelen van deze NV reeds voortdurend verhoogd. Nieuwe middelen kunnen volgens het lid enkel worden toegezegd indien de regering een doorlichting van de werkwijzen en de kostenstructuur voorlegt en indien daaruit de nodige conclusies worden getrokken.

De heer Jef Van Looy stelt dat de toekomstige ontwikkeling van de Aquafin-factuur gekend is. Het gaat om een geplande inhaalbeweging op het vlak van waterzuiveringsinfrastructuur.

De heer Leonard Quintelier stelt dat diverse milieu-instellingen reeds het voorwerp van een audit uitmaakten. Momenteel loopt nog een audit bij Aquafin, die binnenkort zal worden afgerond.

De heer Bruno Tobbacq meent dat het tot de normale taak van het parlement behoort om toe te zien op de evolutie van de uitgaven en de goede besteding van de middelen.

De heer Dirk Van Mechelen stelt voor de tekst van het amendement te herschrijven zodat hij van toepassing wordt op alle instellingen die met de uitvoering van het milieubeleid zijn belast. Het moet een algemeen principe zijn dat wordt ingegrepen in geval van budgettaire ontsporingen. Het parlement moet in dergelijke gevallen zijn verantwoordelijkheid kunnen opnemen.

Het aldus aangepaste amendement van de heer Malcorps wordt met 14 stemmen aangenomen.

III. EINDSTEMMING

Het gewijzigde voorstel van resolutie van de heren Quintelier en Van Looy betreffende de financie-

ring van het milieubeleid wordt met 8 stemmen bij 6 onthoudingen aangenomen.

De heer Johan Malcorps onthoudt zich bij de stemming. Het lid verklaart het als positief te beoordelen dat de commissie tot conclusies is kunnen komen na de reeks hoorzittingen die tijdens het vorige zittingsjaar werden georganiseerd. Er wordt een belangrijke aanzet gegeven om tot een langetermijnvisie inzake de financiering van het milieubeleid te komen. Het lid betreurt echter dat de aangenomen resolutie op sommige punten vaag blijft en dat geen duidelijk standpunt werd ingenomen inzake bijvoorbeeld de waterheffingen.

De verslaggever,

Bruno TOBBACK

De voorzitter,

Dirk VAN MECHELEN

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE

Het Vlaams Parlement,

- om tot een conclusie te kunnen komen na de hoorzittingen die in gemeenschappelijke bijeenkomsten van de commissies Leefmilieu en Financiën werden gehouden, tijdens dewelke een ruime waaier van betrokken actoren werd gehoord, en waarin het thema van het financieren van het toekomstig milieu- en natuurbeleid aan de orde was ;
- rekening houdend met de studies en de voorstellen die door diverse groepen werden uitgewerkt, en inzonderheid door de VMM en de SERV ;
- gelet op alle kritieken en voorstellen, zoals die ook later nog in een aanvullende hoorzitting met de heer Coeck werden geformuleerd, onder meer in verband met het vermengen van regulerende en financierende doelstellingen in de milieuheffingen ;
- gelet op de beperktheid van het instrument heffingen, dat alleen kan werken binnen een kader van duidelijke regelgeving en duidelijke ecologische doelstellingen, zoals momenteel uitgewerkt in het milieubeleidsplan 1997-2001 (MINA-plan 2) ;
- stelt vast dat er op langere termijn nog belangrijke financiële inspanningen nodig zullen zijn om de ecologische sanering tot een goed einde te brengen ;
- verder bouwende op het advies van 10 juli 1996 van de commissie Leefmilieu bij het ontwerp MINA-plan 2, meer bepaald op punt IV, betreffende de financiering van het milieubeleid ;
- overwegende dat dat advies op dit punt meer bepaald luidt als volgt :

"IV. Instrumenten en financiering

De commissie is van mening dat dit deel van het plan onvoldoende is uitgewerkt en heeft het planningsteam reeds om verduidelijking verzocht tijdens de vergadering van 27 juni 1996. Meer bepaald het geheel van kosten en uitgaven verbonden aan dit ontwerpplan is onvoldoende concreet en op een te beperkte tijdschaal uitgewerkt. In het bijzonder over de kosten van de historische milieuverontreiniging worden exactere gegevens gevraagd.

De commissie stelt inzake instrumenten en financiering de volgende uitgangspunten voorop :

- Vooraleer te bepalen op welke manier het milieubeleid moet worden gevoerd, moeten de beschikbare beleidsinstrumenten zorgvuldig worden afgewogen, en moet er uiteindelijk worden gekozen voor de methode die op het terrein de beste resultaten inzake preventie van milieuverontreiniging oplevert.
- Wat het instrument regelgeving betreft, is de kwaliteit van de regelgeving, gebaseerd op leesbaarheid, toepasbaarheid, rechtszekerheid, continuïteit en afdwingbaarheid een essentiële voorwaarde voor een goed beleid. Voor de coherentie van de regelgeving is het essentieel dat het werk van de interuniversitaire commissie voor de herziening van het milieurecht wordt gefinaliseerd, in het parlement besproken en tenslotte in uitvoering wordt gebracht.
- Continuïteit, doorzichtigheid en voorzienbaarheid moeten leidende principes zijn voor het milieubeleid. Dit houdt in dat heffingen niet meer voortdurend worden gewijzigd en dat rechtszekerheid wordt geboden. Daartoe is een planmatige aanpak van het beleid vereist, gebaseerd op een vooraf bepaalde tijdshorizon.
- Het MINA-plan 2 gaat terecht uit van het beginsel "de vervuiler betaalt". De overheid moet zo consequent mogelijk dit beginsel toepassen en via het prijsmechanisme de deelnemers aan het economisch proces stimuleren om meer met het milieu rekening te houden. De toepassing van het principe zou moeten leiden tot marktprijzen die de werkelijke schaarsteverhoudingen en de reële kostprijs van het gebruik van het milieu weerspiegelen. In deze lijn kan ook de "groene boekhouding" worden ontwikkeld.

De toepassing van het principe "de vervuiler betaalt" moet bovendien gericht zijn op het stimuleren van de preventie van milieuverontreiniging en kan bijgevolg nooit als een legitimatie voor vervuiling worden begrepen.

Een correcte en transparante toepassing van het beginsel vereist eveneens een omzichtige en duidelijke motivatie van de financieringstechnieken en de wederzijdse afstemming

van het federaal en gewestelijk eco-fiscaal instrumentarium.

Bij de keuze tussen regulerende en financierende heffingen moeten in de mate van het mogelijke steeds regulerende heffingen worden opgelegd. Deze leggen immers de nadruk op gedragsverandering. Dit mag de financiering van het milieubeleid in het algemeen niet in het gedrang brengen. Daarom moet een visie op middellange termijn met betrekking tot de financiering van het milieubeleid worden ontwikkeld.

Het ontwerpplan bevat een aantal doelstellingen en acties die naar de overtuiging van de commissie de inzet van belangrijke financiële middelen zullen vereisen. De commissie meent dat het punt van de financiering van de uitgaven cruciaal is voor gelijk welk milieubeleidsplan, en vraagt daarom een sluitend en precies meerjarenplan voor de financiering van het MINA-plan 2 op te stellen. De uitvoering van het plan zal middelen vergen die enerzijds van de overheid zelf zullen komen en anderzijds voor rekening van de doelgroepen zijn.

In de eindversie van het plan moeten een aantal mogelijke financieringsscenario's worden opgenomen, waaruit blijkt wat de economische gevolgen voor zowel de doelgroepen als voor de overheidsfinanciën zijn, afhankelijk van de ingezette instrumenten. In deze scenario's moeten de kosten worden verwerkt van de sanering van het zogenaamde milieupassief. Het MINA-plan 2 gaat er immers vanuit dat – in het kader van een duurzame ontwikkeling – geen milieuproblemen op de volgende generatie mogen worden afgewenteld.

De commissie pleit tenslotte voor een verdere ontwikkeling van een instrumentarium voor een juiste raming en toerekening van de kosten."

- overwegende dat in het principieel goedgekeurd milieubeleidsplan 1997-2001 er in belangrijke mate rekening werd gehouden met het advies van de commissie Leefmilieu, en meer bepaald met de bepaling dat kosten en financiering nu een apart deel zijn gaan uitmaken van het milieubeleidsplan (p. 203-219), en dat ook een aantal aanbevelingen van de commissie daarin werden overgenomen ;
- vraagt de Vlaamse regering om het resultaat van de actie 163 van het milieubeleidsplan (het uitwerken van een langetermijnvisie inzake de

financiering van het milieubeleid) zo snel mogelijk en alleszins voor de begrotingsbespreking 1999 voor te leggen, volgens de in het advies van de commissie Leefmilieu vooropgezette uitgangspunten, en de vaststellingen in het ontwerp-milieubeleidsplan. De uitgewerkte langetermijnvisie wordt opgenomen in het milieujaarprogramma van het betreffend begrotingsjaar ;

- vraagt de Vlaamse regering een eerste aanzet te geven in de begroting van 1998, nu reeds structurele aanpassingen voor te bereiden, en een begin van uitvoering te geven volgens de hierna geformuleerde algemene principes :

a) Financiering van beleid is geen doel op zich. Wat voorop staat is de meest doelmatige realisatie van de milieudoelstelling, zoals vastgelegd in de meerjarenaanpak van de Vlaamse regering en waarvoor de nodige middelen moeten worden voorzien. Bovendien moet in de eerste plaats radicaal gekozen worden voor een preventief beleid, dat erop gericht is vervuiling zoveel mogelijk te voorkomen. Daarna moeten de beleidsinstrumenten zorgvuldig tegenover elkaar worden afgewogen.

In elk geval wordt in voldoende middelen voorzien voor de integrale uitvoering van alle bindend verklaarde acties en initiatieven van het door de Vlaamse regering goedgekeurde milieubeleidsplan 1997-2001. Daarbij worden de aanbevelingen gevolgd die in dit plan zijn opgenomen onder het hoofdstuk "3.2 Financiering van het milieubeleidsplan".

b) Burgers en bedrijven vragen zekerheid en voorspelbaarheid van de milieuheffingen. Ook uit wetenschappelijk onderzoek blijkt hoe belangrijk die zekerheid en voorspelbaarheid zijn. Gelet op de belangrijke wijzigingen die in het systeem van de milieuheffingen de laatste jaren reeds werden doorgevoerd, is het aangewezen de totale druk van de milieuheffingen vanaf nu constant te houden tot het jaar 2000. Dit principe doet echter geen afbreuk aan wijzigingen die voortvloeien uit reeds genomen en aangekondigde beleidsopties.

De eventuele verhogingen vanaf het jaar 2000 moeten dan passen in de uitgewerkte langetermijnvisie op de financiering van het milieubeleid en moeten ook rekening houden met de hiervoor vermelde behoefte aan

zekerheid en voorspelbaarheid. Tevens wordt rekening gehouden met de gangbare heffingen voor milieubeleid in de ons omringende landen.

- c) Milieuheffingen zijn gebaseerd op het principe "de vervuiler betaalt" : de uitgaven die met de opbrengsten van die heffingen worden betaald, moeten dan ook bij voorkeur grotendeels een band hebben met de aanpak van de vervuiling waarvoor de heffingen worden opgelegd.

In elk geval zijn die heffingen niet ingesteld om uitgaven te dekken die tot de algemene overheidstaken van beleidsvoorbereiding en controle behoren. Er moet dus een uitzuivering van het Mina-fonds gebeuren, waarbij met name de Vlaamse Openbare Instellingen duidelijk vanuit de algemene middelen gefinancierd moeten worden. Ook de andere uitgaven die momenteel op het Mina-fonds worden aangerekend, moeten vanuit dezelfde logica worden bekeken : het aandeel van de algemene middelen zal sterk moeten toenemen. Vanuit die optiek moeten ook de uitgaven voor natuurbehoud vanuit de algemene middelen betaald worden. Zij moeten bovendien gekoppeld worden aan een vast groeiritme. Analooq kunnen de vergoedingen in het kader van het mestactieplan geen aanleiding geven tot een verhoging van de milieuheffingen.

De Vlaamse overheid zal er op toezien dat er een coördinatie en harmonisering gebeurt tussen de afzonderlijke milieubelastingen van de lokale overheden waarbij er wordt op toegezien dat deze passen in het door de Vlaamse overheid bepaalde beleid.

- d) Het principe "de vervuiler betaalt" betekent tenslotte niet dat alle kosten van het milieubeleid, ook niet van dat deel ervan waarmee de heffingen een rechtstreeks verband hebben, via de heffingen op de burgers en de bedrijven moeten worden verhaald. Zo moeten de heffingen niet worden opgedreven om de historische achterstand versneld in te halen. Een dergelijke inhaalbeweging moet mede worden opgevangen vanuit de algemene middelen.

Toegepast op de afvalwaterzuivering betekent dit, dat een deel van de Aquafinfactuur veroorzaakt wordt door het opstarten van een versneld bouwprogramma voor afvalwa-

terzuiveringsinstallaties en prioritaire rioleeringen. Dit doet de kosten uitstijgen boven de kosten nodig voor exploitatie en onderhoud van de installaties. De heffingen moeten berekend zijn op die laatste kosten terwijl de meerkosten veroorzaakt door de inhaalbeweging, door de algemene middelen moeten worden gedragen. Voor de historische en niet-toewijsbare bodemverontreiniging geldt eveneens dat zij als zware last van het verleden niet op de bestaande heffingen kan worden verhaald ; specifiek voor deze uitgaven dient een garantie- of verzekeringsfonds in het leven geroepen te worden, dat in de eerste plaats wordt gestijfd door de betrokken sectoren. Voor de verdere uitwerking hiervan worden onder meer de voorstellen van de interuniversitaire commissie tot herziening van het milieurecht (commissie Bocken), met name het deel 9 Herstel van schade door milieuverontreiniging, als uitgangspunt genomen.

- e) Als blijkt dat er belangrijke budgettaire ontsparingen worden vastgesteld bij diensten belast met de uitvoering van het milieubeleid, dan legt de Vlaamse regering een doorlichting van de werkwijzen en kostenstructuur voor aan het Vlaams Parlement en worden daaruit de nodige besluiten getrokken, alvorens kan beslist worden in het genereren van nieuwe middelen.